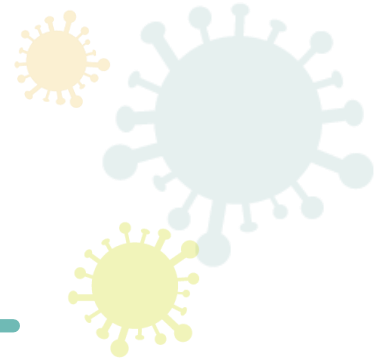

Ko e ha 'a e FAITO'O MALU'I Monoclonal?

Kapau 'oku ke 'i ha tu'unga fakatu'utamaki ke puke 'i he COVID-19 pea ola kovi ho'o sivi COVID-19 pe vaofi mo ha taha na'e ola kovi tatau ho'omo sivi, 'oku totonu ke ke fakakaukau'i ke ngaue'aki 'a e faitoo totonu ki he vailasi koia pe ko e faito'o malu'i Monoclonal. Te ke lava ke kau hono ma'u ha faito'o mAb ko ha faito'o totonu ki he COVID-19 'o makatu'unga 'i ho ta'u motu'a, hisitolia ho'o mo'ui lelei, mo e fuoloa e 'asi 'o e ngaahi faka'ilonga.

'E lava 'e he faito'o mAb 'o ta'ofi 'a e vailasi 'oku ne fakatupu 'a e COVID-19 mei he'ene hu ki he ngaahi selo (cell) 'i ho sino pea ke ne fakangatangata 'a e lahi 'o e vailasi. 'Oku 'uhinga 'eni 'oku kamata 'asi vaivai e ngaahi faka'ilonga 'o e mahaki 'o si'isi' ai ha 'uhinga ke fuoloa ho'o tokoto falemahaki.

'Oku malava ke tokoni 'a e faito'o mAb ki he kakai 'oku:

- 'Oku tu'u fakatu'utamaki 'aupito ke ma'u ha ngaahi faka'ilonga mamafa ange **pea**
- Ola kovi ene sivi COVID-19 pea mo ha ngaahi faka'ilonga kehe 'i ha 'aho 'e 7 pe si'i ange pe si'i ange ai **pe**
- Na'e toki feohi vaofi mo ha taha na'e sivi pea mahino 'oku ne ma'u e mahaki

• KO E HA 'A E FAITO'O MALU'I SINO KO E MONOCLONAL?

'Oku fa'u fakanatula pe 'e ho'o sino 'a e ngaahi ivi malu'i fakasino ke ne tau'i e ha siemu. Ka 'i he taimi tatau 'e malava pe ke 'ikai lava e sino 'o fa'u ha ngaahi ivi malu'i fakaesino fe'unga ki ha vailasi fo'ou hange ko e SARS-CoV-2, 'a e vailasi 'oku ne fakatupu 'a e COVID-19. Ko e faito'o malu'i Monoclonal, pe mAbs, 'oku ngaahi ia 'i he ngaahi'anga faito'o. Ko e faito'o mAb 'e tokoni kia koe 'oku 'i he tu'unga fakatu'utamaki ki ha to e ngaahi faka'ilonga mamafa ange pe tokoto falemahaki.

'Oku kehekehe pe 'a e faito'o ki he COVID-19 mei he faito'o malu'i COVID-19. 'Oku fakatupu 'e he huhu malu'i e ngaue 'a e ivi malu'i fakanatula 'o e sino, ka 'oku malava ke lau uike pea ne toki ma'u ha ivi malu'i fe'unga ke ne tau'i 'a e vailasi. Koia ai, kapau 'oku ke ma'u e vailasi, ko e faito'o mAb te ne 'oage 'a e ivi malu'i fe'unga ki he sino ke ne malu'i koe. 'Oku 'ikai fetongi 'e he faito'o mAb 'a e fiema'u ke ke huhu malu'i ka 'e tokoni 'i ha tu'unga fakatu'utamaki 'o e COVID-19 'e 'asi.

• 'E LAVA KEU TO E PUKE AU HONO NGAUE'AKI E FAITO'O MALU'I MONOCLONAL?

'Oku 'ikai ha vailasi mo'ui 'i he faito'o koeni, koia ai 'oku 'ikai ha faingamalie ia ai ke ke mo'ua he mahaki COVID-19. Tukukehe, 'o kapau te ne fakatupu ha faiangata'ia makehe. Talanoa ki ho'o toketaa fekau'aki mo e faingata'ia makehe ko eni mo e me'a ke ke fai 'o ka hoko 'eni.

• FEFE KAPAU 'OKU 'IKAI KEU FE'UNGA KI HE FAITO'O MALU'I MONOCLONAL?

Ko e fai tu'utu'uni ia 'e toki fai 'e he toketaa pe 'oku ke fe'unga pe 'ikai. 'E 'i ai pe ngaahi makatu'unga kiai. Mahalo he'ikai ke ke ma'u kotoa e ngaahi fiema'u, pe ko ha mahaki 'oku ne fakatupu 'a e 'ikai lava ke ke ma'u e faito'o mAb. Fehu'i ki ho'o toketaa ha to e founa faito'o ange 'e taha.

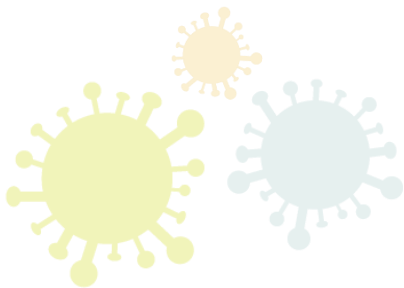
• TEU MA'U FEFE 'A E FAITO'O MALU'I MONOCLONAI?

Sitepu 1: Ola kovi ho'o sivi COVID-19 pea 'asi e ngaahi faka'ilo ha 'aho e 7 pe si'i ange.

Sitepu 2: Fakaongoongo lelei mei ho'o toketaa.

Sitepu 3: 'Alu ki he ngaahi feitu'u fai'anga huhu malu'i.

Te ke toki ma'u 'a e mAb 'i he fakaongoongo lelei ho'o toketaa pea pehe ki he fakahinohino ki he ngaahi fai'anga huhu malu'i. **Kapau 'oku 'ikai 'i ha'o toketa**, fetu'utaki ki he Combat COVID Monoclonal Antibodies Call Center (Senita 'o e Ngaahi Faito'o Totonu ki hono Tau'i 'o e COVID) at 1-877-332-6585 ke 'ilo e taha totonu ke ke talanoa ki ai fekau'aki mo e ngaahi faka'ilonga 'oku 'asi pea mo hono faito'o

DOH 825-031 March 2022 Tongan

Ki hono fiema'u 'a e fakamatala ni 'i ha founa kehe, telefoni ki he 1-800-525-0127. Kiate kinautolu 'oku malu pe faingata'a'ia 'a e fanongó, kātaki 'o telefoni ki he 711 (Washington Relay) pe 'i-meili <mailto:ecivil.rights@doh.wa.gov>.